

تازه‌های شیمی

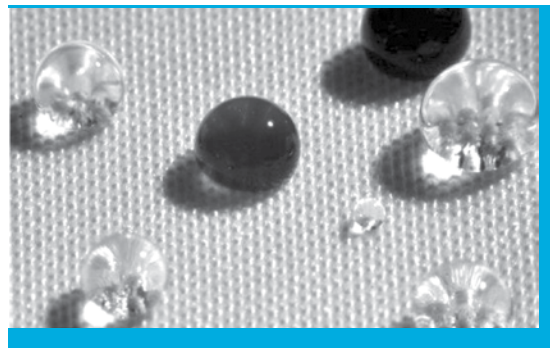
مهديه كوره‌پزان مفتخر

ضدآب بودن است یعنی قطره‌های آب پس زده شوند. پوشش جدید به این هدف نزدیک‌تر شده است. از آنجا که مواد ضدآب در محیط‌زیست و بافت‌های بدن انباشته می‌شوند، آژانس حفاظت از محیط‌زیست در حال تغییر مقررات استفاده از پلیمرهای بلندزنجیری است که ده‌ها سال در صنعت کاربردهای استاندارد داشته‌اند.

پوشش‌هایی که هم‌اکنون برای ضدآب کردن پارچه استفاده می‌شوند، به‌طور معمول شامل پلیمرهای بلند با زنجیرهای جانبی پرفلوئورین دار شده هستند. مشکل اینجاست که پلیمرهای مورد بررسی با زنجیر کوتاه‌تر، اثر ضدآب یا آبگریزی، به اندازه انواع بلند زنجیر ندارند. مشکل دیگر پوشش‌های موجود، مایع بودن آن‌هاست؛ پارچه باید در مایع شناور و سپس خشک شود. به این ترتیب تمام منفذهای پارچه بسته می‌شود و دیگر آب راه نفوذ به آن را نخواهد داشت. در نتیجه، تولید آن نیاز به مرحله دوم دارد که در آن هوا به میان پارچه دمیده می‌شود تا این منفذها را دوباره باز کند. این امر باعث افزایش هزینه تولید می‌شود و از خاصیت حفاظت در برابر آب می‌کاهد.

بنا بر پژوهش‌ها، پلیمرهایی که تعداد کربن‌های پرفلوئورین‌دار شده آن‌ها از هشت گروه کمتر باشد، در محیط‌زیست باقی نمی‌مانند. واراناسی توضیح می‌دهد کار گروه او در MIT این دو مورد بوده است: تولید یک پلیمر کوتاه‌زنجیر که به خودی خود تا حدی دارای خواص آبگریزی است و با برخی از پردازش‌های شیمیایی اضافی این خاصیت در آن افزایش یافته است و دیگری، استفاده از یک فرایند پوشش‌دهی متفاوت به نام تهنشینی بخار شیمیایی ابتدایی (iCVD)^۳، که در سال‌های گذشته توسط کارن گلیسون^۴ و همکارانش توسعه یافته است.

به کمک فرایند پوشش‌دهی iCVD - که در آن هیچ مایعی استفاده نمی‌شود و می‌تواند در دمای پایین انجام گیرد - یک پوشش بسیار نازک و یکنواخت، چنان در امتداد الیاف پارچه ایجاد می‌شود که منفذهای موجود را نمی‌بندد. بنابراین نیاز به مرحله دوم پردازش برای باز شدن منفذها حذف می‌شود. سپس می‌توان برای افزایش دفع آب از یک مرحله اضافی در شکل نوعی ماسه‌شویی سطح، به‌عنوان فرایند اختیاری استفاده کرد. دن سوتو^۵، دانشجوی پساکترا که ارائه طرح اصلی از طرف وی بوده، می‌گوید: «بزرگ‌ترین چالش، یافتن نقطه مطلوبی است که

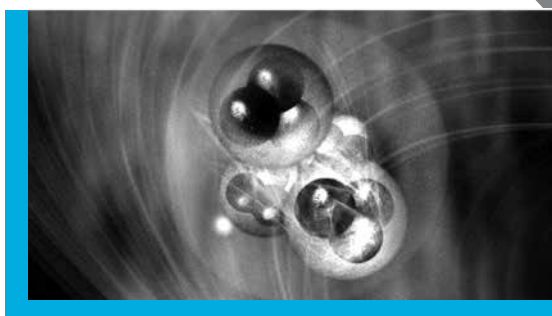
روشی برای تولید پارچه‌های ضدآب

پارچه‌های مقاوم در برابر آب، برای تولید لباس‌های بارانی و چادرهای نظامی مناسبند. اما پوشش‌های ضدآبی که معمولاً استفاده می‌شوند، در محیط‌زیست و بدن ما بی‌آنکه تجزیه شوند، انباشته می‌شوند و احتمالاً برای حفظ ایمنی و سلامتی باید کنار گذاشته شوند. این کاستی باعث ایجاد شکافی بزرگ می‌شود که اگر پژوهشگران بتوانند جایگزین‌های ایمن و مناسبی برای آن پیدا کنند، برطرف خواهد شد.

هم‌اکنون یک گروه پژوهشی در MIT^۱، راهبردی امیدوارکننده ارائه داده است: پوششی که نه تنها خاصیت ضدآب را به پارچه‌های طبیعی مانند پنبه و ابریشم می‌افزاید، بلکه مؤثرتر از پوشش‌های موجود عمل می‌کند.

پروفسور کریبا واراناسی^۲ بر این باور است که این چالش به دلیل کاهش استفاده از مواد شیمیایی ضدآب موجود، با کنترل‌کننده‌های محیط‌زیستی هدایت شده است و به نظر می‌رسد جایگزینی که ارائه کرده است واقعاً بهتر از مواد متداول عمل می‌کند.

به گفته واراناسی، بیشتر پارچه‌هایی که آن‌ها را ضدآب می‌نامند در واقع در برابر آب مقاوم هستند. اگر شما زیر باران بایستید سرانجام آب وارد لباس شما خواهد شد. هدف اصلی این طرح،

عملکرد، دوام و سازگاری با ICVD با هم تأمین شوند.»

به گفته وارناسی، این فرایند برای انواع پارچه‌ها از جمله پنبه، نایلون و پارچه کتان، حتی روی مواد غیر پارچه‌ای مانند کاغذ مناسب است. بنابراین انواع کاربردها را پیش رو قرار می‌دهد. این سامانه برای انواع مختلف پارچه با الگوهای مختلف بافت مورد آزمایش قرار گرفته و نشان داده است که بسیاری از پارچه‌ها می‌توانند از این فناوری بهره‌مند شوند.

روی پارچه‌های پوشش داده‌شده در آزمایشگاه، آزمایش‌هایی از جمله آزمایش باران استاندارد انجام گرفت که در خلال آن این پارچه‌ها نه تنها با آب، بلکه با مایع‌های دیگر از جمله قهوه، سس کچاپ، سدیم‌هیدروکسید و اسیدها و بازهای مختلف بمباران شدند و همه آن‌ها را به خوبی دفع کردند.

مواد پوشش داده‌شده چندین بار شست‌وشو داده شدند و پوشش‌ها آسیبی ندیدند چنان‌که پس از ۱۰،۰۰۰ بار تکرار، آزمایش‌های ساییش بسیار شدید را بدون هیچ آسیبی پشت‌سر گذاشتند. اگرچه ساییدگی شدید باعث آسیب پارچه می‌شود اما پوشش آن آسیبی نمی‌بیند.

این گروه سعی دارد تا روی بهینه‌سازی فرمول شیمیایی بهترین مواد ضدآب تمرکز کند و امیدوار است که بتواند مجوز فناوری ثبت اختراع را برای شرکت‌های پارچه و پوشاک موجود صادر کند.

می‌رسید هلیم - نجیب‌ترین گاز نجیب (!) - کاملاً خنثی است و به هیچ‌وجه میلی به تشکیل پیوند با دیگر اتم‌ها ندارد اما به‌تازگی این گاز، شیمی‌دان‌ها را با تشکیل ترکیب‌هایی شیمیایی شگفت‌زده کرده است.

سال گذشته دانشمندان تهیه ترکیب‌های بلوری شامل اتم‌های سدیم و هلیم را گزارش کردند اما نمی‌توانستند چگونگی تشکیل آن‌ها را درک کنند. هم‌اکنون گروه جدیدی از پژوهشگران چنین توضیحی ارائه کرده‌اند: هلیم با اتم‌های دیگر بدون تشکیل هیچ پیوند شیمیایی ترکیب می‌شود یعنی بدون به اشتراک گذاشتن یا تبادل هیچ الکترونی. عنصر هلیم این کار را با اتم‌هایی انجام می‌دهد که دارای بار مثبت هستند و در برابر اتم‌های دیگر محافظت‌شده‌اند و به‌عنوان یک بافر، در میان بارهای دافع آن‌ها عمل می‌کند. آرتم اوگانوف، شیمی‌دان مؤسسه علوم و فناوری در روسیه و رهبر گروهی که برای نخستین بار ترکیب‌های هلیم را کشف کرد، می‌گوید: من این توضیح را دوست دارم. این مدل پیش‌بینی شده است و تمام مشاهدات ما را تاکنون توضیح می‌دهد.

اتم هلیم تمایلی برای از دست دادن دو الکترونش، که تنها لایه الکترونی آن را کاملاً پر کرده‌اند، ندارد. هر اتمی دارای چنین لایه‌هایی است که تعداد مشخصی الکترون را در خود جای داده است. اتم‌ها ترجیح می‌دهند که لایه‌هایی کاملاً پر داشته باشند و بنابراین با اتم‌های دیگر پیوند می‌دهند تا بتوانند یک یا دو الکترون بدهند یا بگیرند تا لایه‌هایشان کامل شود. عنصرهایی که لایه‌های آن‌ها پر باشد و هیچ الکترونی برای تبادل نداشته باشند، گازهای نجیب نامیده

1. Massachusetts Institute of Technology
2. Varanasi, K.
3. initiated chemical vapor deposition (iCVD)
4. Gleason, K.
5. Soto, D.

New coatings make natural fabrics waterproof
www.sciencedaily.com/releases/2018/06/180629102614.htm

اتفاقی شگفت‌انگیز: گاز هلیم، ترکیب تشکیل می‌دهد

به‌نظر می‌رسد کشف‌های جدید شیمی، قوانین کتاب‌های درسی دبیرستان را در همه‌جا شکسته است. تا مدت‌ها به نظر

پوشش‌های ضد آب فعلی، در محیط زیست و بدن مابی آنکه تجزیه شوند، انباشته می‌شوند و احتمالاً برای حفظ ایمنی و سلامتی باید کنار گذاشته شوند

1. Oganov, A.
2. Miao, M.
3. Liu, Zh.
4. Zurek, E.
5. Dronskowski, R.

1. A Noble Gas Surprise: Helium Can Form Weird Compounds
2. www.scientificamerican.com/article/a-noble-gas-surprise-helium-can-form-weird-compounds/

فراچوب؛ قوی تر از فولاد!

برخی انواع چوب مانند بلوط و افرا به استحکام زیاد شهرت دارند. این در حالی است که دانشمندان ادعا می‌کنند روندی جدید، ساده و ارزان می‌تواند هر نوع چوب را به یک ماده قوی تر از فولاد و حتی برخی از آلیاژهای تیتانیوم تبدیل کند. افزون بر استفاده در ساختمان‌ها و وسایل نقلیه، این ماده حتی می‌تواند برای ساخت زره‌های ضد گلوله مورد استفاده قرار گیرد.

چوب ماده‌ای فراوان و نسبتاً ارزان است که برای هزاران سال در ساخت مبلمان، خانه‌ها و سازه‌های بزرگ استفاده شده است. اما چوب‌های پرداخت‌نشده به‌ندرت به اندازه فلزها در ساخت وساز قوی هستند. به گفته لیانگ‌بینگ هو^۱ دانشمند مواد در دانشگاه مرلند کالج پارک^۲، پژوهشگران مدت‌ها تلاش کرده‌اند تا با روش‌هایی به‌ویژه با فشرده‌سازی، استحکام چوب را افزایش دهند اما چوب فشرده‌شده، به‌ویژه در محیط مرطوب، ضعیف است و به اندازه و شکل اصلی خود برمی‌گردد.

هم‌اکنون هو و همکارانش می‌گویند که راه بهتری برای متراکم کردن چوب یافته‌اند. فرایند ساده و دو مرحله‌ای آن‌ها با جوشاندن چوب در محلولی از سدیم هیدروکسید (NaOH) و سدیم سولفیت (Na₂SO₃) آغاز می‌شود. این پردازش شیمیایی شبیه به نخستین مرحله در تولید خمیر چوب برای ساخت کاغذ است. این مرحله به‌طور جزئی لیگنین و همی سلولوز را

می‌شوند و هلیوم، کوچک‌ترین و بی‌اثرترین آن‌ها به شمار می‌رود. مائوشنگ میائو^۳، شیمی‌دان دانشگاه کالیفرنیا و رهبر گروهی که این توضیح جدید را ارائه داده، می‌گوید: این کار شگفت‌انگیز در سال گذشته رخ داد.

ژن لیو^۴، دانشجوی میائو نویسنده اصلی مقاله است. آن‌ها دریافتند که اگر سدیم و هلیوم با یکدیگر مخلوط و تا فشارهایی در حد فشار مرکز زمین فشرده شوند، سدیم می‌تواند واقعا در واکنش با هلیوم ترکیب‌های پایدار تشکیل دهد. در آغاز، برخی دانشمندان گمان می‌کردند که ممکن است هلیوم الکترون‌ها را به اشتراک بگذارد اما گروه میائو این توضیح را ارائه داد که: ممکن است هلیوم هیچ الکترونی مبادله نکند و به‌نحوی دیگر با سدیم ترکیب شده باشد.

فشار به اندازه کافی بالا می‌تواند مجموعه‌ای از اتم‌های سدیم را فشرده کند چنان‌که یک الکترون را از هر اتم، با فشار خارج و همه اتم‌ها را به یون‌های مثبت تبدیل کند. سپس، به دلیل نیروی بین بارهای همنام، هر یون تمام یون‌های نزدیک خود را دفع می‌کند. میائو و همکارانش می‌گویند اگر اتم‌های هلیوم بتوانند در میان یون‌های سدیم قرار بگیرند، فاصله میان بارهای مثبت افزایش، و نیروی دافعه کاهش می‌یابد در نتیجه، باعث پایداری ماده می‌شود. میائو می‌گوید: من فکر می‌کنم این نخستین بار است که هیچ پیوند شیمیایی درگیر نیست و با این حال شما می‌توانید یک ترکیب پایدار تشکیل دهید.

گروه میائو بر اساس فرضیه‌های خود، محاسبات جامع رایانه‌ای را با استفاده از قوانین مکانیک کوانتومی برای هر اتم انجام داد و دریافت که چنین ترکیب‌هایی می‌توانند به طور واقعی وجود داشته باشند. او زورک^۵، شیمی‌دان دانشگاه بوفالو و یکی از اعضای این گروه می‌گوید: هیچ‌انگیز بود که محاسبه‌ها، ایده ما را تأیید کرد. ما همچنین می‌توانیم ترکیب‌های جدیدی را که در گذشته مورد بررسی قرار نگرفته‌اند، پیش‌بینی کنیم.

دانشمندان امیدوارند در عمل، ترکیب‌های جدیدی را تهیه کنند که شامل هلیوم با منیزیم فلئورید و کلسیم فلئورید باشند. این کشف همچنین ممکن است در ساخت عنصرهایی کاربرد داشته باشد که گمان می‌رود در اعماق سیاره ما وجود دارند. دانشمندان تصور می‌کردند هلیوم، که هیچ راهی برای اتصال با عنصرهای دیگر ندارد، نمی‌تواند درون سنگ‌های زمین به دام افتد. اوگانوف می‌گوید: اکنون روشن شده که این رویداد بسیار ساده است. حتی هلیوم، بی‌اثرترین عنصر، به اندازه‌ای که ما فکر می‌کردیم بی‌اثر نیست و می‌تواند با ایجاد ترکیب‌های پایدار در گوشته زمین ذخیره شود.

در آینده، شیمی‌دان‌ها می‌خواهند قوانین عمومی بیشتری برای پیش‌بینی زمان تشکیل چنین مولکول‌های غیرمعمولی پیدا کنند، زیرا بسیاری از قوانین طبیعی شیمی، در فشار زیاد عمل نمی‌کنند. ریچارد درونسکوفسکی^۶، فردی که ترکیب سدیم - هلیوم را کشف کرد، می‌گوید: این نوع خاصی از پیوند شیمیایی است. اگر مدتی در مورد آن فکر کنید، آنچه شما در آغاز انتظار آن را نداشتید منطقی‌تر به نظر می‌رسد و این شگفت‌انگیز است.

اگر اتم‌های هلیم بتوانند در میان یون‌های سدیم قرار بگیرند، فاصله میان بارهای مثبت افزایش، و نیروی دافعه کاهش می‌یابد در نتیجه، باعث پایداری ماده می‌شود

حذف می‌کند؛ همان پلیمرهای طبیعی که به سخت شدن دیواره‌های سلولی گیاه کمک می‌کنند اما به‌طور عمده سلولوز چوب را دست‌نخورده باقی می‌گذارد.

گام دوم تقریباً به اندازه گام نخست ساده است: فشردن چوب پرداخت شده تا زمانی که دیواره سلولی آن در هم شکسته شود و سپس حفظ فشرده‌سازی آن درحالی که به آرامی گرم می‌شود. فشار و گرما موجب تشکیل پیوندهای شیمیایی میان تعداد زیادی اتم هیدروژن و اتم‌های همسایه در نانوفیبرهای سلولوز مجاور می‌شود که به شدت، استحکام ماده را تقویت می‌کند.

به گفته هو نتایج چشمگیر است. این چوب فشرده سه برابر چگال‌تر از چوب پرداخت‌نشده است و بر مقاومت آن در برابر شکسته شدن، بیش از ۱۰ برابر افزوده شده است. همچنین هنگامی که زیر فشار قرار می‌گیرد حدود ۵۰ برابر مقاوم‌تر و تقریباً ۲۰ برابر محکم‌تر می‌شود. چوب متراکم به‌طور چشمگیری سخت‌تر و در برابر خراش و ضربه مقاوم‌تر است و می‌توان آن را تقریباً به هر شکلی قالب زد. شاید مهم‌تر از همه این باشد که چوب متراکم نسبت به رطوبت نیز مقاوم است: در بررسی‌های آزمایشگاهی، نمونه‌هایی که بیش از پنج روز در رطوبت شدید قرار گرفت کمتر از ۱۰ درصد متورم شد که آن هم با یک پوشش رنگی، به‌طور کامل غیرقابل تشخیص بود.

یک صفحه ساندویچی پنج لایه از چوب متراکم، می‌تواند گوله‌هایی را که به سمت آن شلیک می‌شود متوقف کند؛ نتیجه‌ای که به گفته هو و همکارانش می‌تواند منجر به تولید زره‌های ارزان‌تر شود. وی اشاره می‌کند این ماده مانند کولار^۱ با همان ضخامت، توان محافظت صددرصدی ندارد اما هزینه تهیه آن تنها حدود ۵ درصد کولار است. کولار فیبر مصنوعی بسیار محکم و سبکی است که در ساخت جلیقه ضد گلوله و بدنه قایق و هواپیما کاربرد دارد.

پینگ لیو^۲ شیمی‌دان مواد در دانشگاه کالیفرنیا می‌گوید: به‌نظر می‌رسد نتایج این گروه در پیچه‌ای به‌سوی مواد سبک وزن جدید باز کنند. تولیدکنندگان خودرو اغلب با تغییر فولاد معمولی به فولاد با استحکام بالا، آلیاژهای آلومینیم یا چندسازه‌های فیبر کربنی سعی در کاهش وزن فرآورده‌ها دارند اما این مواد گرانند. چوب متراکم محبوبیت دیگری نیز نسبت به چندسازه‌های فیبر کربنی دارد: این چوب به چسب‌های گران‌قیمت - که اجزا را به هم می‌چسبانند و بازیافت آن‌ها غیرممکن است - نیاز ندارد. پیتر فراتزل^۳، دانشمند مواد در مؤسسه کلویید و سطح ماکس پلانک^۴ در آلمان می‌گوید: چوب متراکم امکان طراحی‌های جدید و کاربردهایی را فراهم می‌کند که چوب طبیعی برای

آن بسیار ضعیف است. پژوهشگران می‌توانند موادی متناسب با طراحی مورد نظر خود ایجاد کنند. با توجه به اینکه مهندسان هوافضا سابقه طولانی در توسعه آلیاژهای قوی دارند، این فرآورده نیاز آن‌ها را برآورده می‌کند.

اگرچه هو و همکارانش تلاش می‌کنند استحکام چوب را افزایش دهند، پژوهشگران دیگر، هدف‌های غیرمعمول‌تری مانند شفاف‌سازی آن را دنبال کرده‌اند. یک گروه پژوهشی به رهبری دانشمند مواد، لارس برگلاند^۵ در مؤسسه فناوری سلطنتی در استکهلم، روشی برای ساختن پنجره‌های چوبی ارائه داده است. نخستین گام در این فرایند مانند روش هو، حذف لیگنین است؛ ماده‌ای که نه تنها چوب را سخت می‌کند بلکه باعث ایجاد رنگ قهوه‌ای آن می‌شود. دانشمندان چوب بدون لیگنین را با پلیمری به نام متیل متاکریلات (MMA) مخلوط می‌کنند که با نام‌های تجاری پلکسی‌گلاس^۶ و لوسیت^۷ نیز خوانده می‌شود.

از آنجا که ضریب شکست نور MMA با چوب بدون لیگنین سازگار است، پرتوهای نور به‌جای اینکه در اطراف سلول‌های خالی درونی بازتابش یابند، از میان چندسازه ترکیب‌شده با MMA می‌گذرند. این رویداد چوب را به‌طور چشمگیری شفاف می‌کند. برگلاند و گروهش شاهکار خود را دو سال پیش در مجله ابر زیست مولکول‌ها^۸ شرح داده‌اند. همزمان و به‌طور تصادفی، هو و همکارانش نیز روشی برای شفاف‌سازی چوب ارائه دادند.

چنین پژوهش‌هایی چشم‌اندازی گسترده، پیش روی آینده علم مواد می‌گشایند. به‌زودی ممکن است در خانه‌های زندگی کنید که به‌طور کامل از فراوان‌ترین مصالح ساختمانی و چندکاره ساخته شده است، از کف و سقف تا دیوارها و پنجره‌ها. یا ممکن است در پارکینگ، ماشینی داشته باشیم که شاسی و سپر آن به‌جای فولاد و پلاستیک از چوب متراکم ساخته شده باشد.

1. Hu, L.
2. University of Maryland, College Park
3. kevlar
4. Liu, P.
5. Fratzl, P.
6. Max Planck Institute of Colloids and Interfaces
7. Berglund, L.
8. plexiglas
9. lucite
10. Biomacromolecules

1. Stronger Than Steel, Able to Stop a Speeding Bullet—It's Super Wood!
2. www.scientificamerican.com/article/stronger-than-steel-able-to-stop-a-speeding-bullet-mdash-it-rsqquo-s-super-wood/

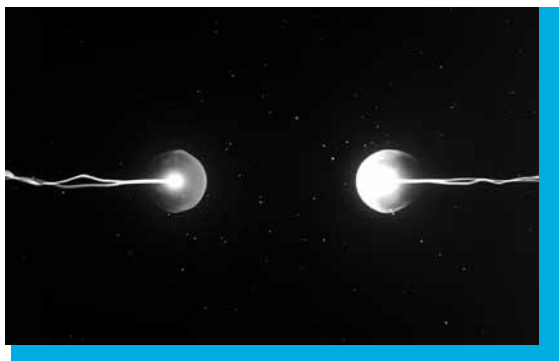
آزمون لیتموس برای بوی بد دهان

آیا شما پیش از یک جلسه بزرگ یا قرار ملاقات مهم نیاز به بررسی سریعی بوی بازدم خود دارید؟ دانشمندان کره‌جنوبی ممکن است بتوانند به شما کمک کنند. آن‌ها وسیله‌ای قابل حمل طراحی کرده‌اند که حتی کمترین مقدار هیدروژن سولفید را تشخیص می‌دهد. هیدروژن سولفید بویی شبیه تخم‌مرغ فاسد دارد و یکی از عوامل اصلی در ایجاد بوی بد دهان است. بوی بد

فشار و گرما موجب تشکیل پیوندهای شیمیایی
میان تعداد زیادی اتم هیدروژن و اتم‌های
همسایه در نانوفیبرهای سلولوز مجاور می‌شود
که به شدت، استحکام ماده را تقویت می‌کند

A Litmus Test for Bad Breath
www.scientificamerican.com/podcast/episode/a-litmus-test-for-bad-breath/

انبرک‌های لیزری و تشویق اتم‌ها به تشکیل پیوند

دانشمندان برای نخستین بار توانستند با قراردادن نوعی انبرک
- که میان دو اتم خاص، نقش واسطه را بازی می‌کند - شرایط
تشکیل مولکول را فراهم کنند.

به‌طور معمول شیمی‌دان‌ها با درگیر کردن اتم‌ها، مولکول‌ها را
تشکیل می‌دهند. پژوهشگران به تازگی در یک واکنش شیمیایی
کنترل‌شده، یک اتم سدیم را در یک شاخه انبرک نوری و یک اتم
سزیم را در شاخه دیگر آن گیر می‌اندازند. انبرک نوری دستگاهی
است که ذره‌های کوچک را در یک پرتوی لیزر به دام می‌اندازد. هر
دو اتم باید تا دمایی کمتر از یک ده‌هزارم بالای صفر مطلق خنک
شوند.

دانشمندان شاخه‌های این انبرک را به هم نزدیک‌تر کردند تا در
اثر هم‌پوشانی پرتوهای لیزر، اتم‌های سدیم و سزیم اجازه برخورد
پیدا کنند. یک پرتو لیزر سوم، پالسی از نور به میان اتم‌ها پرتاب
می‌کند تا باعث افزایش انرژی شود و به تشکیل پیوند میان آن‌ها
در یک مولکول سزیم-سدیم کمک کند.

به گفته کنگ‌کن نی^۱ شیمی‌دان دانشگاه هاروارد، ساختن
مولکول‌های تکی به روش خاص اتم به اتم، امکان بررسی
برخورد‌های اتمی در محیط‌های بسیار کنترل‌شده‌تر و نیز نظارت بر
رفتار مولکول‌های تنها را برای دانشمندان فراهم می‌کند. دانشمندان
می‌توانند از انبرک‌های نوری برای ساخت مولکول‌هایی با خواص
کوانتومی خاص استفاده کنند. این مولکول‌های طراح می‌توانند
کیوبیت‌ها^۲ داده را در رایانه‌های کوانتومی آینده ذخیره کنند.

دهان می‌تواند فراتر از یک ناراحتی اجتماعی باشد. یک دهان بدبو
ممکن است به دلایل گوارشی یا دندان‌پزشکی مربوط باشد که تشخیص
زودهنگام آن در افزایش طول عمر و سلامتی موثر است.

جوان هو چا^۱ از مؤسسه علم و فناوری کره جنوبی می‌گوید: بیشتر
وسایل مورد استفاده برای تشخیص بوی دهان در کلینیک‌ها
یا بیمارستان‌ها یافت می‌شوند که ممکن است رفتن به آن‌ها
دشوار باشد. همچنین حسگرهای الکترونیکی که هم‌اکنون برای
تشخیص گازهای گوناگون مورد استفاده قرار می‌گیرند، نیازمند
منبع برق و کالیبره کردن دقیق هستند و وقتی شما بیرون از
شهر یا در حومه هستید استفاده از آن‌ها آسان نیست. بنابراین
ما ایده‌ای برای توسعه حسگرهای گاز بر مبنای رنگ‌سنجی ارائه
داده‌ایم که وقتی شناساگر زیستی گاز را تشخیص می‌دهد رنگ
آن تغییر می‌کند. شما می‌توانید این آزمون لیتموس را برای
بررسی بازدم خود استفاده کنید.

برای ساختن حسگر، دانشمندان از سرب‌استات استفاده
کردند. سرب‌استات ماده شیمیایی مورد استفاده در برخی رنگ
موهاسست که وقتی در برابر هیدروژن سولفید قرار می‌گیرد رنگ
آن قهوه‌ای می‌شود. دانشمندان سرب‌استات را در یک شبکه
سه بعدی نانوفیبری قرار دادند تا رنگ در سراسر سطحی وسیع
گسترش یابد و حساسیت لازم برای تشخیص مقدارهای جزئی
H₂S را به حسگر بدهد.

به‌منظور آزمایش این وسیله، پژوهشگران آن را با غلظت‌های
مختلف گاز هیدروژن سولفید در تماس قرار دادند و دریافتند
که در مقدارهای کمتر از ۴۰۰ ppb تغییر رنگی ایجاد می‌کند
که H₂S با چشم غیرمسلح دیده می‌شود. این مقدار در حدود
یک پنجم مقداری است که باعث ایجاد بوی بد دهان می‌شود.
این دستگاه برای گازهای خارج شده از بازدم انسان نیز استفاده
شد. دانشمندان از داوطلبان خواستند تا درون یک کیسه بدمند.
سپس به این بازدم H₂S ۱۰۰۰ ppb افزودند. باز هم دستگاه
آنالیز تنفس مانند یک شیء جادویی عمل کرد.

این حسگر توانایی زیادی در تشخیص بوی بد دهان دارد. با
تنفس در آن، هر لحظه و هر جا می‌توان در زمانی بسیار کوتاه از
بوی دهان خود آگاه شد.

1. Jun-Hwe Cha

سرب استات ماده شیمیایی مورد استفاده در برخی رنگ موهاست که وقتی در برابر هیدروژن سولفید قرار می‌گیرد رنگ آن قهوه‌ای می‌شود

پوشیده با نقره را برای تولید سطحی حساس به نور، با بخار ید پردازش می‌کردند. برای گرفتن عکس، افراد باید چندین دقیقه جلوی دوربین، بی حرکت می‌نشستند، این زمان برای نوردهی صفحه و خلق یک تصویر لازم بود. سپس عکاسان صفحه را با بخار جیوه گرم و یک محلول طلا برای تولید تصویر پردازش می‌کردند تا در جاهایی که در طول فرایند نوردهی، نور به صفحه برخورد می‌کند، ذره‌های ریز نقره - جیوه - طلا تشکیل شوند. این ذره‌ها تصویر را می‌سازند و نور سفید را بازمی‌تابانند. در قسمت‌های روشن تر یک تصویر مانند دست و گردن خانم‌ها، این ذره‌ها تراکم بیشتری دارند.

دانشمندان از جیوه برای نقشه‌برداری تصویرهای اصلی استفاده می‌کنند زیرا این فلز، سال‌ها پس از ظهور عکس در جای خود ثابت می‌ماند. اسکن‌ها جای ذره‌های اصلی را نشان داد و به دانشمندان کمک کرد تا تصویر را بازسازی کنند.

اسکن کردن کلیشه‌های داگر ۷ تا ۸ سانتی متری، که در گالری ملی کانادا انجام شد، زمان‌بر بود و اسکن هر سانتی‌متر مربع آن در حدود ۸ ساعت به طول انجامید.

سینکروترون‌ها تا به حال برای تصویر کردن کلیشه‌های داگر استفاده نشده بودند. بنابراین کوزاچوک نمی‌دانست انتظار چه چیزی را باید داشته باشد. او می‌گوید: شگفت‌انگیز بود. وقتی نخستین چهره ظاهر شد من فریاد کشیدم.

دستگاه‌ها و ابزار مورد نیاز این کار گران هستند، و زمان لازم برای کار با آن‌ها دشوار است. اما این پژوهشگر امیدوار است

۱. Ni, K-K.
۲. در پردازش کوانتومی، یک کیوبیت یا بیت کوانتومی واحد پایه‌ای پردازش کوانتومی و رمزنگاری کوانتومی، شبیه واحد بیت در رایانه‌های کلاسیک است که کوچک‌ترین واحد ذخیره اطلاعات و معیاری از مقدار اطلاعات کوانتومی تعریف می‌شود. یک بیت، واحد بنیادی اطلاعات در رایانه است. بدون توجه به شکل تحقق فیزیکی آن، یک بیت باید در هر لحظه نشان‌دهنده صفر یا یک باشد، مانند یک چراغ که می‌توان حالت روشن آن را برابر یک، و حالت خاموش را برابر صفر فرض کرد. یک کیوبیت به بیت کلاسیک شباهت‌هایی دارد اما این دو در کل، بسیار متفاوتند؛ درحالی‌که یک بیت کلاسیکی باید در هر لحظه یا در حالت صفر یا یک باشد، یک کیوبیت می‌تواند در حالت صفر/یک یا برهم‌نهی صفر و یک نیز قرار گیرد.

1. Using laser tweezers, chemists nudged two atoms to bond
2. www.sciencenews.org/article/using-laser-tweezers-chemists-nudged-two-atoms-bond?mode=topic&context=45&tg=nr
3. L.R. Liu et al. Building one molecule from a reservoir of two atoms. Science. Published online April 12, 2018. doi: 10.1126/science.aar7797.

بررسی‌هایش به موزه‌ها امکان دهد تا بیشتر این چهره‌های محوشده را آشکار کنند.

سینکروترون که نخستین بار توسط لوییس آلوارز ابداع شد، نوعی شتاب‌دهنده ذره به شکل یک حلقه دایره‌ای است که به کمک میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی، تابش الکترومغناطیسی تولید می‌کند. ذره‌هایی که با سرعتی نزدیک به سرعت نور در محیط الکترومغناطیسی حرکت می‌کنند، در جهت حرکتشان به نشر نور می‌پردازند که تابش یا نور سینکروترون نامیده می‌شوند. تابش سینکروترون یک امکان توانمند برای بررسی ساختار مولکولی، تغییر شکل و ترکیب‌های سلولی هنگام واکنش‌های شیمیایی است که در زمینه‌های مختلف پژوهشی و کاربردی در فیزیک، پزشکی، صنعت، زیست‌شناسی، باستان‌شناسی و ... کاربرد دارد. استفاده از تابش سینکروترون برای علوم بنیادی و فناوری‌های کاربردی، رشد فزاینده‌ای را در چند دهه گذشته تجربه کرده است.

بازیابی عکس‌های کدر و مات قرن نوزدهم

با کمک یک شتاب‌دهنده ذره‌ها، دانشمندان ارواح را از گذشته برمی‌گردانند و عکس‌هایی را که زیر سطح کدر دو صفحه عکاسی نقره‌ای ۱۵۰ ساله پنهان شده‌اند آشکار می‌کنند.

دانشمندان از یک شتاب‌دهنده به نام سینکروترون^۱ برای تولید پرتوهای قوی و در عین حال غیرمخرب پرتوی ایکس برای اسکن کردن عکس‌های آسیب‌دیده کلیشه داگر^۲، و کشف ترکیب شیمیایی آن‌ها استفاده کرده‌اند. این پدیده به ما دلنا کوزاچوک^۳ شیمی‌دان دانشگاه وسترن در لندن، کانادا و همکارانش اجازه می‌دهد تا جیوه به‌جای‌مانده در صفحه‌ها را ردیابی و نسخه‌های دیجیتالی از عکس‌های پنهان‌شده را ایجاد کنند. یکی از عکس‌ها تصویر یک زن را نشان داد و دیگری، تصویر مردی بود که کاملاً مات، کدر و مبهم بود.

نخستین روش عکاسی یعنی کلیشه داگر، از دهه ۱۸۴۰ تا ۱۸۶۰ مورد توجه بود. عکاسان با هنرمندی، یک صفحه مسی

دانشمندان از جیوه برای نقشه برداری تصویرهای اصلی استفاده می کنند زیرا این فلز، سال ها پس از ظهور عکس در جای خود ثابت می ماند

1. synchrotron
2. daguerreotypes
3. Kozachuk, M.

1. How a particle accelerator helped recover tarnished 19th century images www.sciencenews.org/article/how-particle-accelerator-helped-recover-tarnished-19th-century-images?mode=topic&context=45&tgt=nr
2. M.S. Kozachuk et al. Recovery of degraded-beyond-recognition 19th century daguerreotypes with rapid high dynamic range elemental X-ray fluorescence images of mercury L emission. Scientific Reports. Published online June 22, 2018. doi: 10.1038/s41598-018-27714-5.

تهیه مواد محافظ از ماده های متخلخل

تنفس ماده های جدید می تواند به تهدیدهای زیست شناختی و شیمیایی پایان دهد و محافظی راحت برای افرادی باشد که در محیط های آلوده یا مناطق جنگی خطرناک فعالیت می کنند. لایه پایینی این ماده، ویژگی های نانولوله های کربنی متخلخل را از خود نشان می دهد و در لایه های نازک از یک پلیمر مصنوعی انعطاف پذیر، جاسازی شده است. عرض این منافذ تنها چند نانومتر است و برای عبور سلول های باکتریایی یا ویروسی بسیار کوچک است و در همین حال، به اندازه کافی عریض است تا فرد عرق نکند.

لایه بالایی محافظت بیشتری ایجاد می کند. این لایه از یک پلیمر اسفنجی دیگر ساخته شده که به طور معمول به آب و دیگر مولکول ها اجازه عبور می دهد اما وقتی پلیمر در برابر عوامل عصبی مانند خانواده ای از مواد شیمیایی سمی که شامل گاز سارین هستند، قرار می گیرد به یک ورقه متراکم تبدیل می شود که در آن نانوحفره های کربنی لایه پایینی را محکم می بندند. پلیمر با خیساندن در محلول شیمیایی با pH بالا، به حالت اولیه خود باز می گردد.

ضخامت هر دو لایه با هم، در حد نصف ضخامت یک صفحه کاغذ است. می توان آن ها را روی پارچه گذاشت بدون اینکه فرد در خطر گرمای شدید قرار گیرد. فرانچسکو فورناسیرو، مهندس شیمی در آزمایشگاه ملی لارنس لیورمور^۲ در کالیفرنیا، می گوید: این پدیده پیشرفتی نسبت به لباس های محافظ معمولی است که به طور دائمی در برابر آلاینده ها مهر و موم می شوند. این مواد در آزمایش اولیه، سلول های ویروس دنگو را به طور کامل و نیز ۹۰ درصد از ماده شیمیایی دی اتیل کلروفسفات را - که به عنوان جایگزین عوامل عصبی سمی استفاده می شود - متوقف کردند. به گفته فورناسیرو دانشمندان تلاش می کنند تا این فرآورده را نسبت به مواد شیمیایی خطرناک نفوذناپذیرتر کنند.

1. Fomasiero, F.
2. Lawrence Livermore National Laboratory

1. Toxic chemicals turn a new material from porous to protective www.sciencenews.org/article/toxic-chemicals-turn-new-material-porous-protective?mode=topic&context=45&tgt=nr
2. N. Bui et al. Dynamic multifunctional materials for protection from chem/bio threats. Materials Research Society meeting, Phoenix, April 3, 2018.

حسگر نوری مولکولی حساس به فشار

شیمی دان ها در دانشگاه یوهان گوتنبرگ^۱ و دانشگاه مونترال^۲ در کانادا، یک سامانه مولکولی ایجاد کرده اند که توانایی اندازه گیری بسیار دقیق فشار را دارد.

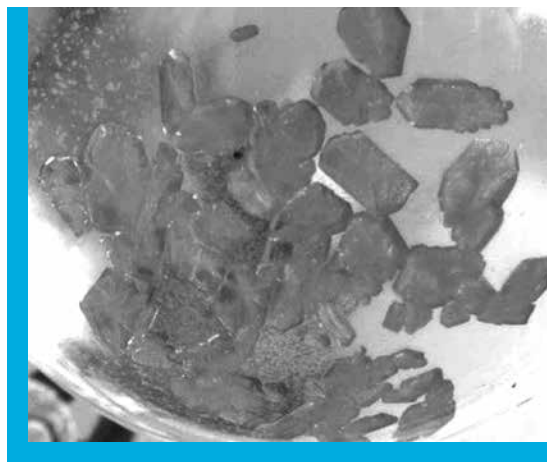
در این سامانه از سنگ جواهر یاقوت به عنوان منبع دمش استفاده شده است. سامانه توسعه یافته توسط گروه پروفیسور کاتیا هینز^۳ در مؤسسه شیمی معدنی و شیمی تجزیه و پروفیسور کریستین ربر^۴ در دانشگاه مونترال، یک مولکول محلول در آب است نه یک جامد نامحلول. این مولکول مانند یاقوت، شامل عنصر کروم است که موجب رنگ سرخ آن می شود و از این رو به یاقوت مولکولی شهرت یافته است. این یاقوت مولکولی با تکیه بر انحلال پذیری اش می تواند برای اندازه گیری فشار، هم در حالت جامد به شکل سنگ یاقوت، و هم در حالت محلول استفاده شود. به این ترتیب می تواند کاربردهای ویژه ای در علم مواد، کاتالیزگرهای همگن و ناهمگن و تمام زمینه های قابل تصور که نیاز به اندازه گیری تغییرات فشار دارند، داشته باشد.

اندازه گیری فشار با یاقوت مولکولی بسیار ساده است. محل مورد نظر در برابر نور آبی قرار می گیرد تا توسط یاقوت مولکولی جذب شود و سپس پرتوی فرورسرخ را نشر کند. بسته به مقدار فشار، انرژی نور نشر شده به شیوه ای بسیار حساس تغییر می کند. سپس می توان فشار واقعی را از روی انرژی لومینه سانس تعیین کرد.

اندازه گیری های لومینه سانس وابسته به فشارهای بالا تا ۴۵۰۰۰ بار، توسط سون اوتو^۵، دانشجوی دکترا در گروه پژوهشی هینز، در دانشگاه مونترال انجام شده است. اوتو توضیح می دهد که بیشترین فشار به کار گرفته شده تقریباً ۴۵ برابر بیشتر از فشاری است که در عمیق ترین نقطه شناخته شده در اقیانوس وجود دارد. پروفیسور کریستین ربر، کارشناس طیف سنجی

این یاقوت مولکولی با تکیه بر انحلال پذیری اش می تواند برای اندازه گیری فشار، هم در حالت جامد به شکل سنگ یاقوت، و هم در حالت محلول استفاده شود

لومینه سانس فشار بالا می افزاید: اثرهای بسیار زیادی که در این ماده مولکولی دیده می شود خیره کننده است. در واقع، این اثرها با بلورهای اصل اندازه گیری های نوری فشار با استفاده از مواد حاوی کروم، جدید نیست. هر چند تا کنون، همه این مواد مانند

یاقوت مولکولی در حالت جامد و محلول می تواند در اندازه گیری نوری فشار استفاده شود.

مصنوعی در بالای آن قرار دارد. بررسی های گراندفیلد نشان داد تغییر سطح یک کاشت تیتانیومی، اتصال آن به استخوان اطراف را بهبود می بخشد. این یافته ای است که ممکن است برای انواع کاشت های فلزی، از جمله انواع مناسب برای زانو و مفصل ران و حتی صفحه های مورد استفاده برای محکم نگه داشتن شکستگی استخوان ها، قابل استفاده باشد.

به گفته وی، از حدود سه میلیون نفری که سالانه در آمریکای شمالی کاشت های دندان در یافت می کنند، یک تا دو درصد با شکست رو به رو می شوند. کاشت استخوان نیز از زمان نصب در ۱۰ سال نخست آن، تا ۵ درصد ناموفق بوده است. او افزود: عمر مورد انتظار کاشت ها حدود ۲۰ تا ۲۵ سال است. ما در حال تلاش برای کشف آن هستیم که دلیل شکست یا موفق بودن کاشت ها چه بوده است. هدف ما این است که سطح ارتباط بین استخوان و کاشت را به منظور بهبود طراحی کاشت ها درک کنیم.

گروه گراندفیلد از پرتوهای طیف سنج میکروسکوپ پرتوی ایکس نرم^۳ و همچنین امکانات مرکز میکروسکوپ الکترونی در همیلتون استفاده کردند تا کاشت ناموفق دندان یک بیمار را بررسی کنند که باید همراه با مقدار کمی استخوان اطراف آن، خارج می شد. پیش از کاشت، پرتوی لیزر برای پردازش مورد استفاده قرار گرفت تا سطح را ناهموار کند و چیزی شبیه دهانه های آتشفشانی کوچک روی سطح ایجاد شد. پس از خارج کردن کاشت از دهان بیمار، نقطه اتصال استخوان و فلز به دقت مورد بررسی قرار گرفت تا مشخص شود کاشت چگونه رفتار کرده است.

این گروه متوجه شد که اصلاح سطح، شیمی سطح کاشت را تغییر داد. اصلاح سطح باعث ایجاد یک لایه اکسید می شود اما نه به معنی لایه ای بد و زیان آور مانند زنگ، بلکه لایه ای سودمند که به تلفیق کاشت با مواد استخوانی کمک می کند.

گام های بعدی، به کار بردن روش اصلاح سطح برای انواع کاشت هاست تا عملکرد آن ها کاملا مشخص شود. گراندفیلد می افزاید: پژوهش هایی روی استخوان های سالم انجام شده است. بنابراین من واقعا علاقه مند هستم بدانم وقتی که استخوان در اثر سن یا پوکی استخوان به خطر افتاده است، پاسخ آن چیست. ما باید بهترین تغییرات سطح را پیدا کنیم زیرا فناوری مناسب برای درمان بیمارانی که صاحب استخوان های سالم هستند، ممکن است برای استخوان آسیب دیده مناسب نباشد.

یاقوت، نامحلول بوده اند. تاکنون اندازه گیری های فشار با گونه های مولکولی محلول، به صورتی که تغییرات فشار در محلول را به طور مستقیم نشان دهد، انجام نشده است. پروفیسور هینز می گوید: با این حال، یاقوت مولکولی ما می تواند این ترفند را انجام دهد. ما امیدواریم که یافته هایمان راه را برای کاربردهای کاملا متفاوت، فراتر از انواع کلاسیک آن هموار کند.

1. Johannes Gutenberg
2. Montréal
3. Heinz, K.
4. Reber, Ch.
5. Otto, S.

Scientists develop highly sensitive molecular optical pressure sensor
phys.org/news/2018-07-scientists-highly-sensitive-molecular-optical.html

بهبود پیوند میان کاشت و استخوان

پژوهش هایی که به تازگی در کانادا انجام شده است اطلاعاتی در مورد چگونگی کاشت بهتر دندان ارائه می دهد تا به راحتی با استخوان تلفیق شود.

کاترین گراندفیلد، استادیار گروه مهندسی و علوم مواد در دانشگاه مک مستر^۲ می گوید: هر سال در آمریکای شمالی، از میلیون ها کاشت دندان و استخوان، تعداد معینی حتی در افراد صاحب استخوان سالم، شکست می خورد.

کاشت دندان - که باعث حفظ عملکرد دندان از بین رفته می شود - معمولا یک پیچ است که در استخوان فک قرار می گیرد و به عنوان ریشه دندان عمل می کند در حالی که دندان

سرطانی و آسیب به DNA آن‌ها در زمانی دارد که آن‌ها حداقل توانایی برای ترمیم DNA را دارند، در حالی که بافت سالم نادیده گرفته می‌شود.

در چند دهه گذشته، دانشمندان تلاش کرده‌اند تا از ساعت شبانه‌روزی برای هدایت زمان درمان با سیس پلاتین استفاده کنند. رویکرد آنان این بود که سیس پلاتین را در زمان‌های خاصی تجویز کنند و سپس چگونگی تغییر وضعیت بیمار را در نظر بگیرند. بنابراین زمانی از روز که بیشترین اثر با حداقل عوارض جانبی را به همراه دارد مشخص می‌شود. با این وجود، این آزمایش‌ها شکست خورد زیرا انتخاب زمان‌ها تا حدودی اختیاری بود و نه براساس آنچه درون سلول روی می‌دهد.

یانگ می‌گوید: چند سال پیش که من به این آزمایشگاه آمدم، گروه دکتر سانچاز ارتباط بین ساعت شبانه‌روزی و ترمیم DNA را کشف کرده بود و برای نظارت بر اینکه چگونه و چه زمانی بخش‌های خاصی از DNA ترمیم می‌شوند روشی را معرفی کرده بود. من از این روش برای رسم نمودار ارتباط زمانی که DNA در سلول‌های کلیه و کبد موش‌ها ترمیم می‌شد، با زمان استفاده از درمان در جانوران با سیس پلاتین، برای ۲۴ ساعت استفاده کردم. در این مطالعه، ما ثبت کردیم که چه زمانی و چگونه هر یک از ۲۵۲۳۹ ژن موش در طول ۲۴ ساعت ترمیم شد. ما کشف کردیم که وقتی دارو در زمان‌های خاصی از روز مصرف می‌شود کدام ژن ایجادکننده سرطان یا کدام ژن جلوگیری‌کننده از سرطان ترمیم می‌شود. برخی از ژن‌ها همیشه هنگام سپیده‌دم و برخی دیگر، هنگام غروب ترمیم می‌شدند. این نشان می‌دهد بهترین زمان برای شیمی‌درمانی زمانی است که سلول‌های سالم می‌توانند به‌طور مؤثر، DNA خود را بازسازی کنند در حالی که این زمان برای ترمیم سلول‌های سرطانی نامناسب است.

پژوهشگران امیدوارند این یافته‌ها را به بافت‌های انسانی و سرطان‌ها تعمیم دهند و زمان بهینه برای درمان بیماران را بیابند. یانگ می‌گوید: ما امیدواریم تا یک رژیم شیمی‌درمانی شخصی‌سازی‌شده با سیس پلاتین - که به آن زمان شیمی‌درمانی^۲ می‌گوییم - ایجاد کنیم که زمان تحویل دارو را با ساعت استفاده از آن و سلول‌های سرطانی، همزمان و هماهنگ می‌کند.

این رویکرد الگوهای ترمیم ژن‌های تکی را در طول روز در بافت سالم و نیز بافت سرطانی بررسی می‌کند. دانشمندان امیدوارند با انجام آزمایش‌های بیشتر دریابند که زمان درمانی سیس پلاتین، بقا در بیماران سرطانی را بهبود می‌بخشد یا نه.

1. Yang, Y.
2. chronochemotherapy

1. Chemotherapy Timing Could Influence How Well the Treatment Works
2. www.scientificamerican.com/article/chemotherapy-timing-could-influence-how-well-the-treatment-works/

1. Grandfield, K.
2. McMaster
3. soft X-ray spectromicroscopy beamline

1. Research shows how to improve the bond between implants and bone
2. phys.org/news/2018-07-bond-implants-bone.html

اثر زمان‌بندی شیمی‌درمانی بر نتیجه بخش بودن درمان

بیشتر موجودات زنده، شامل جانوران، گیاهان، قارچ‌ها و برخی از باکتری‌ها، دارای ساعت داخلی به نام ساعت شبانه‌روزی هستند که عملکرد زیست‌شیمیایی، ساختارشناسی و رفتاری را در هر سلول بنا به چرخه شبانه‌روزی ۲۴ ساعته هماهنگ می‌کند. این ساعت باعث تنظیم خواب و بیداری، سطح هورمون‌ها، دمای بدن، ضربان قلب و فشار خون می‌شود.

یان یانگ^۱ پژوهشگر پسادکترای زیست‌شیمی در دانشگاه کارولینای شمالی می‌گوید: آزمایشگاه ما در حال بررسی چگونگی اثر ساعت‌های شبانه‌روزی روی ترمیم DNA در سلول است؛ فرایندی طبیعی که در آن گروهی از آنزیم‌ها در طول DNA حرکت می‌کنند تا شکستگی‌ها و خطاهای ایجاد شده ناشی از اثر مخرب تابش فرابنفش و مواد شیمیایی تغییردهنده DNA را اصلاح کنند. بدون این آنزیم‌های هشیار، سلول‌های ما، جهش‌های DNA را ذخیره می‌کنند که منجر به سرطان و بیماری‌های دیگر می‌شود. درک این ارتباط بین آهنگ فعالیت‌های بدن ما و ترمیم DNA مهم است زیرا شواهدی وجود دارد که اختلال در کار این ساعت‌ها با شرایط چاقی، صرع، بی‌خوابی و اختلال‌های عاطفی فصلی در ارتباطند.

هدف ما بررسی اثر آهنگ‌های شبانه‌روزی بر ترمیم DNA در طول درمان با سیس پلاتین - داروی عمومی ضدسرطان - است. سیس پلاتین برای درمان بسیاری از سرطان‌های بافت جامد از جمله سرطان تخمدان، ریه و ... استفاده می‌شود. این دارو سلول‌های سرطانی را با آسیب رساندن به DNA آن‌ها می‌کشد ولی به DNA سلول‌های طبیعی نیز آسیب می‌رساند. در نتیجه بیشتر پزشکان را مجبور به توقف درمان می‌کند. هر دو سلول طبیعی و سرطانی، آسیب DNA ناشی از سیس پلاتین را ترمیم می‌کنند. درمان موفقیت‌آمیز نیاز به ضربه زدن به سلول‌های